

Het land van belofte en beton: 50 jaar het Erasmushuis in Leuven

Utopische idealen in de vormgeving van het
gebouw 1965 -1980

Anna Derwael

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de geschiedenis

Promotor: Prof. dr. Martin Kohlrausch

Academiejaar 2023-2024

28044 woorden (incl. referenties)

Abstract

Het Erasmushuis, gebouwd tussen 1972 en 1975 en ook wel eens 'het Kremlin' of 'de bunker' genoemd, steekt met zijn strakke, betonnen uitzicht af tegen de middeleeuwse en negentiende-eeuwse gebouwen in Leuven. De keuze, destijds, voor de brutalistische architectuurstijl was geen toeval; er zat een doordachte visie achter. Dit onderzoek behandelde de geschiedenis van het Erasmushuis en ging specifiek op zoek naar hoe het gebouw haar materiële vorm kreeg in het kader van discussies rond 'de universiteit van morgen'. 'De universiteit van morgen' sloeg daarbij op een reeks overkoepelende maatschappelijke thema's - zowel globaal als lokaal - die verweven waren met de opkomst van nieuwe universiteitscampussen tijdens 'het moment van moderniteit' van de jaren zestig. Het werd duidelijk dat universiteiten in die periode – zoals bijvoorbeeld Bochum en East-Anglia – utopische ruimtes waren om de reden dat ze gebaseerd waren op baanbrekende plannen voor gemeenschapsleven en nieuwe soorten curriculum en pedagogiek. Dat ging gepaard met de vraag aan architecten om met durf te ontwerpen. Meestal kozen universiteiten van die tijd voor 'virgin greenfield'-locaties en een op functionaliteit gerichte brutalistische architectuurstijl. Het Erasmushuis sluit hier deels bij aan, maar kent ook enkele specifieke ontwikkelingen. Uit de analyse van het uiteenlopende bronnencorpus bleek dat het ontwerp, de inrichting en het gebruik van het gebouw samengingen met academische doelen van de (Nederlandstalige) Leuvense universiteit, verweven met idealen van andere partijen zoals bijvoorbeeld het architectenbureau en de stad. Die idealen werden op hun beurt beïnvloed door externe factoren. Onderwijsmatige ontwikkelingen zoals een democratischer onderwijsbestel zorgden bijvoorbeeld voor de vraag naar ontmoetingsruimtes in het gebouw. De West-Vlaamse architect Marc Dessauvage ontwierp een brutalistisch gebouw waarin elke afdeling van de faculteit een eigen verdieping ter beschikking kreeg met onderling verbonden seminariezalen, kantoren en een bibliotheekgedeelte. In de loop van het project werden de ontwerpen van Dessauvage echter meermaals aangepast. Twijfels rond het kostenplaatje en belangenvermenging van de algemeen beheerder van de universiteit hadden er bijna voor gezorgd dat er een onpersoonlijk kantoorgebouw op de huidige site stond. Hier en daar werden compromissen gesloten, maar uiteindelijk bleef de filosofie van het ontwerp van Dessauvage grotendeels overeind. De thesis stelt de totstandkoming van het Erasmushuis dus voor als een samenkomst van ontwikkelingen en toont hoe maatschappelijke trends en persoonlijke relaties een rol speelden in de vormgeving.